

HistoryLab

ústav pro studium
totalitních režimů

PEDAGOGICKÁ
FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY

USD

anti komplex

múa

MASARYKŮV ÚSTAV
A ARCHIV AV ČR, v.v.i.

FAKULTA
ELEKTROTECHNICKÁ
ČVUT V PRAZE

Tvořivá práce s historickými prameny ve škole- zkušenosti z vývoje a testování aplikace Historylab

Vojtěch Ripka, Ústav pro studium totalitních režimů

Cíle

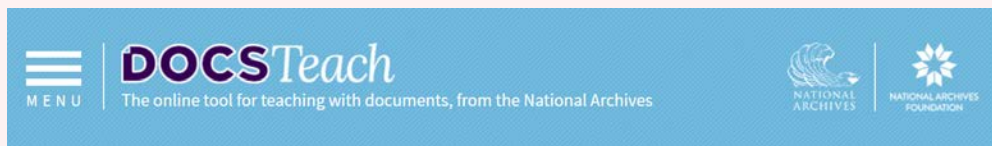
-

- rozsáhlá faktografie
- předávání uzavřených znalostí od tabule
- velká vyprávění
- objemné databanky pramenů
- prezentace (DUMy)

+

- role otázky / problému ve výuce
- analytické a interpretační dovednosti
- funkční výběr pramenů
- bezpečné prostředí
- badatelsky zaměřené učení

Inspirace

HISTORICAL
CONTENT

TEACHING &
LEARNING

SEARCH
SOURCES

E-ACTIVITY
BUILDER

MY
HISTORIANA

Login or Register

Historiana offers free **historical content**, ready to use **learning activities**, and **innovative digital tools** made by and for history educators across Europe.

Projekt HistoryLab

- České vysoké učení technické (FEL)
- Masarykův ústav a Archiv AVČR
- Nakladatelství Fraus
- Občanské sdružení Antikomplex
- Pedagogická fakulta UK
- Ústav pro soudobé dějiny AVČR
- Ústav pro studium totalitních režimů

Základní principy aplikace

Kurátorsky připravená cvičení (e-aktivity)

Badatelská otázka

Postup Krok za krokem –

– jedna aktivita –

– jeden nástroj –

– jeden pramen/ sada pramenů

Média

- Historické fotografie
- Umělecká díla
- Textové dokumenty
- Audio a A/V nahrávky
- Mapy
- Karikatury

Jaroslav Najbert

Co přinese mír?

důsledky 1. světové války versailleský míroví systém dějiny médií dobové perspektivy vidíme pod povrchem

Cvičení rozvíjí dovednost analyzovat karikatury. Využívá známou karikaturu Willa Dysona, otištěnou v květnu ro...

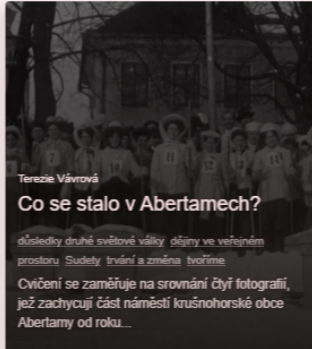

Josef Řídíky

Co přinesl nástup rozhlasu?

technika masová kultura dějiny médií trvání a změna otevíráme otázku

Cvičení seznamuje žáky s počátky rozhlasu v meziválečném Československu. Žáci zkoumají dobové fotografie a zv...

Terezie Vávrová

Co se stalo v Abertamech?

důsledky druhé světové války dějiny ve veřejném prostoru Sudety trvání a změna tvoříme

Cvičení se zaměřuje na srovnání čtyř fotografií, jež zachycují část náměstí krušnohorské obce Abertamy od roku...

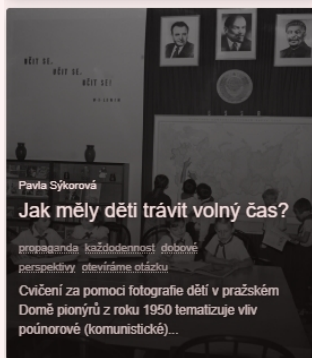

Martin Váňa

Co tvrdil atlas?

důsledky 2. světové války propaganda atlas map přičiny a důsledky vidíme pod povrchem 1938 1945 1988

V rámci cvičení žáci analyzují mapový list z Historického atlasu revolučního hnutí z 50. let, který ilustruje ...

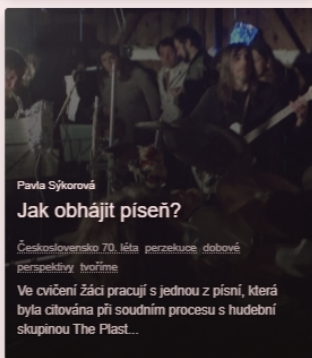

Pavla Sýkorová

Jak měly děti trávit volný čas?

propaganda každodennost dobové perspektivy otevíráme otázku

Cvičení za pomoci fotografie dětí v pražském Domě pionýrů z roku 1950 tematizuje vliv poutnorové (komunistické)...

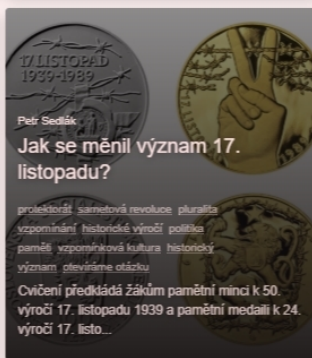

Pavla Sýkorová

Jak obhájit píseň?

Československo 70. léta perzekuce dobové perspektivy tvoříme

Ve cvičení žáci pracují s jednou z písní, která byla citována při soudním procesu s hudební skupinou The Plast...

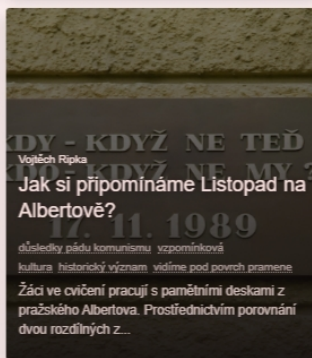

Petr Sedláček

Jak se měnil význam 17. listopadu?

protestní sametová revoluce pluralita vzpomínání historické výročí politika paměť vzpomínková kultura historický význam otevíráme otázku

Cvičení předkládá žákům pamětní minci k 50. výročí 17. listopadu 1939 a pamětní medaili k 24. výročí 17. listo...

Vojtěch Řipka

Jak si připomínáme Listopad na Albertově?

důsledky pádu komunismu vzpomínková kultura historický význam vidíme pod povrchem pramene

Žáci ve cvičení pracují s pamětními deskami z pražského Albertova. Prostřednictvím porovnání dvou rozdílných z...

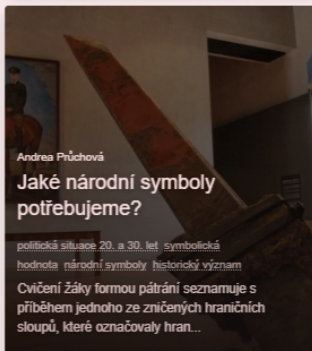

Jaroslav Pinkas

Jak viděli ženu?

komunismus ideologie dějiny žen trvání a změna otevíráme otázku

Cvičení seznamuje žáky s žánrem karikatury. Žáci analyzují dvě dvojice karikatur z humoristického časopisu Dik...

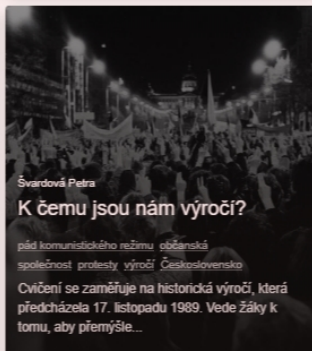

Andrea Průchová

Jaké národní symboly potřebujeme?

politická situace 20. a 30. let symbolická hodnota národní symboly historický význam

Cvičení žáky formou pátrání seznamuje s příběhem jednoho ze zničených hraničních sloupů, které označovaly hran...

Švardová Petra

K čemu jsou nám výročí?

pád komunistického režimu občanská společnost protesty výročí Československo

Cvičení se zaměřuje na historická výročí, která předcházel 17. listopadu 1989. Vede žáky k tomu, aby přemýšle...

Kamil Činčák

Měl si kleknout?

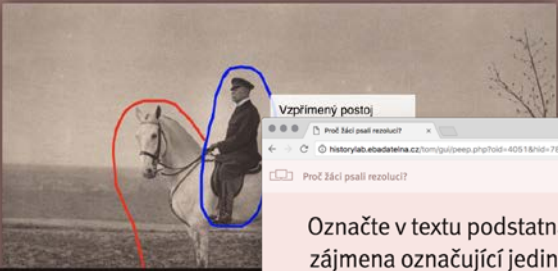
bipolární svět holokaust paměť historický význam diskutujeme

Cvičení se zaměřuje na ikonické polednatí Willyho Brandta před pomníkem povstání ve varšavském ghettu. Žáci v...

historyab.ebadatelna.cz/tem... Prezident Masaryk na fotografii

Popis fotografie.

Označte důležité prvky obrazu a popište fotografii prezidenta.

Vzpřímený postoj

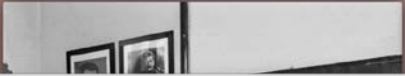
Proč šli psát rezoluci?

Proč žáci psali rezoluci?

historyab.ebadatelna.cz/tem/gulp/peep.php?hod=4115&fid=778&vid=409303&id=007

Jaké pocity mají postavy na fotografii?

Vymyslete a zaznačte do snímku, co si podle vás obě postavy mohou myslet. Promítněte své „komiksy“ ve třídě. Shodli jste se na tom, jak oba protagonisté přemýšlí?

Otázky.

V čem je podle vás tato situace nová a jiná pro učitele a v čem pro žáka? Jak na ni mohli reagovat?

Učitel musí zvážet výuku cizinců, kteří se teprve učí česky. Žák vypadá vnitřně, ale nápisu na tabuli se mu slyší po domově.

Co měla fotografie sdělit čtenářům dobového tisku?

V rámci studené války drží země komunistického bloku pospolu a pomáhají si.

Označte v textu podstatná jména nebo zájmena označující jedince či skupiny, kterých se rezoluce nějak týká.

Označte 5 podstatných jmen nebo zájmen.

Označte v textu slovesa, jež vyjadřují postoje a činy jedinců nebo skupin.

Pokud to přispěje k objasnění významu, můžete spolu se slovesem označit i další výrazy.

Rezoluce žáků národní školy v Újezdě, pošta Vizovice.

Státnímu soudu na Pankráci, Praha.

Žáci národní školy v Újezdě, pošta Vizovice, okres Val. Klobouky žádají, aby Státní soud potrestal co nejpřísněji rozvratníky, kteří se proti budovateckým snahám pracujícího lidu i pracujících dětí staví nepřátelsky a chtějí přivolat nové Lidce, Ležáky a Ploštiny. Co dělala obžalovaná **Horáková**, Zemínová, Hejda a všichni jejich společníci, když tyto osady bořily a s plameny požárů šlehalo k obkládání Libosvratky křivou zvěstí? Že ovšem se museli zříct náboženských...

Rezoluce žáků národní školy v Újezdě, pošta Vizovice.

Státnímu soudu na Pankráci, Praha.

Žáci národní školy v Újezdě, pošta Vizovice, okres Val. Klobouky **žádají**, aby Státní soud **potrestal** co nejpřísněji rozvratníky, kteří se proti budovateckým snahám pracujícího lidu i pracujících dětí staví nepřátelsky a chtějí **přivolat** nové Lidce, Ležáky a Ploštiny. Co **dělala** obžalovaná Horáková, Zemínová, Hejda a všichni jejich společníci, když tyto osady...

Postup práce

- Medialita
- Úzké provázání historického, didaktického, technického a UX řešení
- Od nástrojů k celkům
- Společná redakce
- Každý element testován a optimalizován

Způsob využití aplikace?

Testování (Proof of Concept)

Testování- získávání dat

podzim 2016 (I.)/ jaro/podzim 2017 (II.)/ podzim 2018 (III.)/ jaro 2019 (IV.) + zima 2019/2020

93 učitelů základních a středních škol (49 / 15 / 21 / 8 / 20) 50 cvičení (skrz jeden či dva testy)

Způsob získávání dat:

Od učitelů

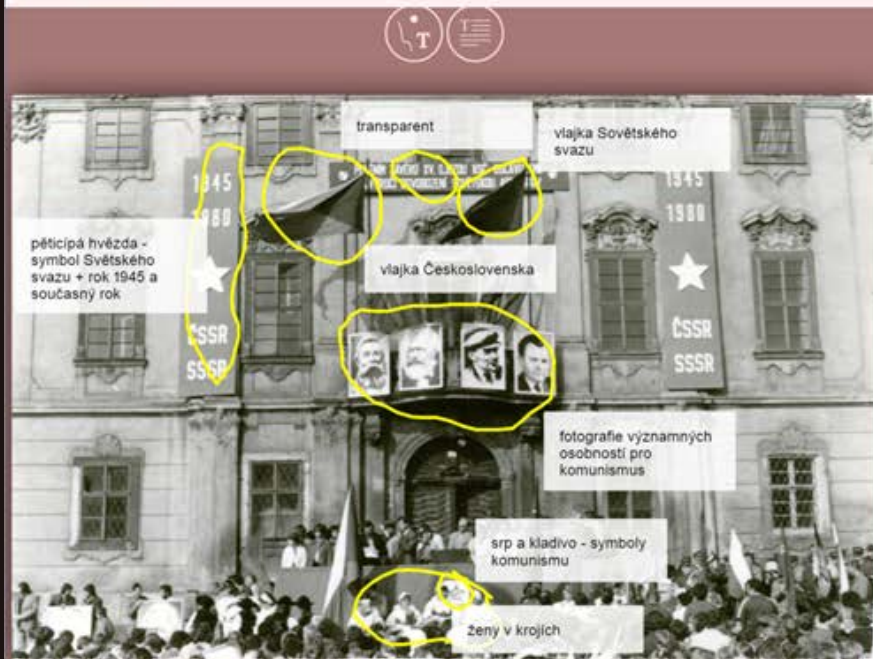
- a) Protokol pro zachycení přímé zkušenosti z vyučování (n=484)
- b) Závěrečný profilový dotazník (n=93; kontrolní skupina n=532)
- c) Focus group s učiteli (6 skupin)
- d) Návštěvy do hodin a osobní online rozhovory (38)
- e) Komunikace helpdesku

Žáci

- a) Žákovský dotazník (n = 2514; pouze v roce 2016)

Žáci i učitelé

- a) Vyplněná cvičení (n=4498)
- b) UX data
- c) Náslechy v hodinách

Popište, co se děje na fotografii.

Jaký měla oslava podle vás smysl?

oslava svátku práce a sjezdu KSČ - účast byla povinná

Co byste se o události nebo fotografii chtěli ještě dozvědět?

kdo jsou lidé na fotografiích

S těmi dětmi nebude
lehká práce..

말소사, 아마 내가 그렇게
말할 수 있을거야.

(Bože, snad to říkám
dobře.)

Jsem v Česku...
druhá domovina...
Boleslav...
Páni...
i slast.

Československá vláda pozvala do Československa na 200 korejských dětí, které jsou

V čem je podle vás tato situace nová a jiná pro učitele a v čem pro
žáka? Jak na ni mohli reagovat?

Učitel musí učit jinak - češtinu učí cizince, ne Čecha. Musí si
zvyknout na jazykové i kulturní rozdíly..
Žák je v novém, cizím prostředí, učí se těžký jazyk... pro
takto malé děti to mohla být nepříjemná zkušenost a tvrdá
zkouška, jakkoliv za ni mohli být vděční..

Co měla fotografie sdělit čtenářům dobového tisku?

Poukázat na spolupráci mezi komunistickým
Československem a komunistickou Koreou. Ukázat snahu
korejských dětí naučit se Česky a jejich pracovitost. A
naopak - vládnost režimu, který dal "nebohým" korejským
dětem možnost studovat v ČSR.

PŘEDCHOZÍ

CVIČENÍ OD KAMIL ČINÁTL

Jakou budoucnost nabízeli?

📌 pád komunismu sametová revoluce (1989, listopad 1989) budoucnost vnímání času srovnání

🕒 30 min

📄 Doporučený postup

Cvičení seznamuje žáky s novoročními projevy prezidentů Husáka a Havla z let 1988 a 1990. Při analýze zvukových záznamů si žáci uvědomí, jak se lišily představy o budoucnosti před a po roce 1989.

Zadat cvičení třídě

Přihlásit se

👤 Individuální

👥 Skupinové

👤 S celou třídou

nebo

Vyzkoušet cvičení

Pokuste se o shrnutí analýzy.

V čem se novoroční projevy lišily?

Oba projevy se lišily tím, co si prezidenti mysleli, co chtějí občané slyšet a co je pro onen režim nejvhodnější. Husák vyzdvihoval socialistický režim, který oslavoval jeho občany. Kdežto Havel chtěl lidi přesvědčit, nebo aspoň aby si uvědomily, že předchozí režim, ve kterém lidi vyrůstaly, byl špatný a ne tak idealistický, jak byl představován.

348 / 400

Jakou budoucnost prezidenti občanům nabízeli?

Husák nabízel budoucnost slibnou. Přál všem zdraví a štěstí do nového roku.
Havel zněl strašně pasivně. Zněl, jakoby lidem vyčítal jejich chování a neviděl slibnou budoucnost, pokud se lidé nějak nezmění.

205 / 400

Žáci jsou motivováni k aktivní práci v hodině- aplikace je nízkoprahová

Učitel, ZŠ, Zlonice: Mně odpovídali i ti, kteří ne úplně často odpovídají. Výhoda je ta, že se jich můžu zeptat. Tady neexistuje špatná odpověď, že by se museli stydět, že to neví. Mám zkušenost dobrou.

Kterých vzdělávacích cílů je možné s pomocí aplikace lépe dosáhnout?

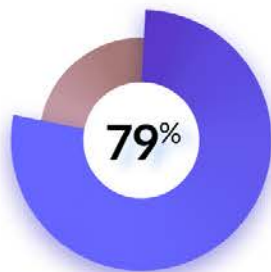
● ano ● ne

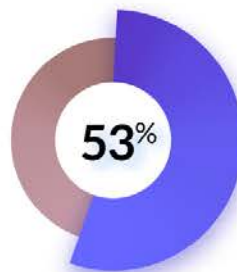
Vyhledávat a zpracovávat
informace

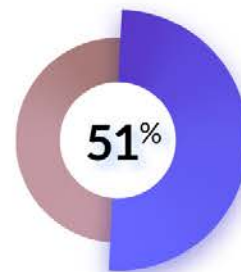
Obhajovat svůj
názor a vést diskuse

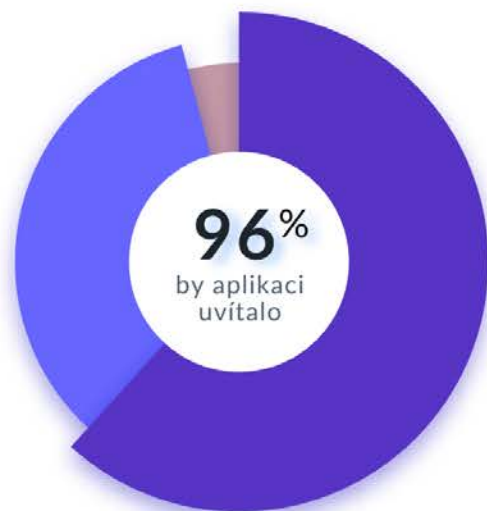
Poznávat historické
metody

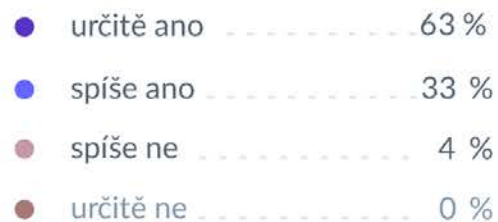
Znát fakta o české
a světové historii

Být hrdý na svou vlast

Názor na aplikaci jako součást ŠVP

HistoryLab vzdělávací cíle obsahuje (přímo i nepřímo), komunikuje je a zdá se, že jich i dosahuje

Učitel, Gymnázium, Praha: „Pozitivní na té zkušenosti bylo, že i když jsme brali novověk, přesto jsme se do toho pustili a zaměřili jsme se na zajímavou práci s fotografií. Aby se fotografii věnoval čas v hodině jako hlavní věci, Doted' byl obrázek dodatkem k textu, pod čarou. Prostě jsme s fotografií nepracovali jako s cenným zdrojem informací, které by mohli žáci vydolovat.“

Historylab funguje lépe při pravidelnějším použití (pro žáky, i pro učitele)

Učitelka, gymnázium, Český Krumlov: „Jenom jsem chtěla říci, že jsem se musela naučit s těmi aplikacemi pracovat. Když jsme to zkoušeli poprvé, tak jsem měla pocit, že mi to nejde, že to drhne. Byla jsem z toho sama rozpačitá. I když se mi to líbilo, že tam nějaký potenciál je, zdálo se mi, že jsem ho neuměla využít. Teď podruhé se mi to dělalo mnohem lépe. Jednak studenti to uměli taky, protože jsem to zkoušela s některými, kteří to uměli. Ale hlavně já jsem to trošku lépe uměla a dokázala jsem si na to lépe zajít.“

Výsledky testování - shrnutí

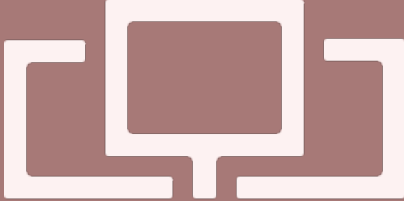
- Učitelé jsou zajedno s cíli aplikace
- Aplikace lépe funguje, pokud je používána opakovaně v delším časovém období
- Potenciál pro poskytování zpětné vazby žákům (včetně hodnocení) je značný, ale zatím nevyužitý
- Aplikace by mohla napomoci k prosazování dovednostně pojatého dějepisu směřujícího k historické gramotnosti (pro studenty i učitele)

Spolupráce s archivy

- od 2016 Židovské muzeum
- Od 2018 spolupráce s archivem a rešeršním oddělením ČRo
- 2019 Národní muzeum

Další archivy, muzea, knihovny?

HistoryLab

BETA

www.historylab.cz